

Alus- ja kerääjäkasvit pellon kasvukuntoa parantamaan

VYR viljelijäseminaari
27.1.2014
Hannu Känkänen

Alus- ja kerääjäkasvit ovat sovitettavissa viljelyyn

Kerääjäkasvi

Kerää maasta typpeä estäen huuhtoutumista

Kylvö aluskasviksi tai tuotantokasvin jälkeen

Aluskasvi

Jatkaa kasvuaan satokasvin korjuun jälkeen

Sitoo typpeä ilmasta tai ottaa sitä maasta

Molemmat ovat peitekasveja

Peittävät pellon pintaa, kun viljelykasvi ei peitä

Vihreän peittävyuden hyötyjä pellolle ja ympäristölle

Pellon kasvipeitteisyys lisääntyy
eroosioherkkyys vähenee

Juuret kuohkeuttavat maata
syväälle etenkin monet palko- ja öljykasvit

Eloperäistä ainesta kertyy maahan
mururakenne ja vedenpidätyskyky paranevat

Maan rakenne paranee
ravinteiden hyödyntäminen paranee

Ravinteita jää maahan vesien sijaan

Typen kerääminen on tärkeä yksittäinen tehtävä

Palkokasvit sitovat
typpeä ilmasta

Muut kasvit keräävät
typpeä maasta

Kylväminen aluskasviksi on
viljatilan realistinen vaihtoehto

Viljellystä alasta noin 1 % alus- ja kerääjäkasveilla
-> voidaan helposti lisätä 30 -kertaiseksi!

Kerääjän voi kylvää viljelykasvin jälkeen, mutta se on päästävää tekemään elokuun alussa

Runsas biomassa suojaa maata

Voi kerätä jopa yli 100 kg/ha N
(jos typpeä ja aikaa on kyllin)

Kerääjä voi siirtää ylimääräisen
typen seuraavalle kasville

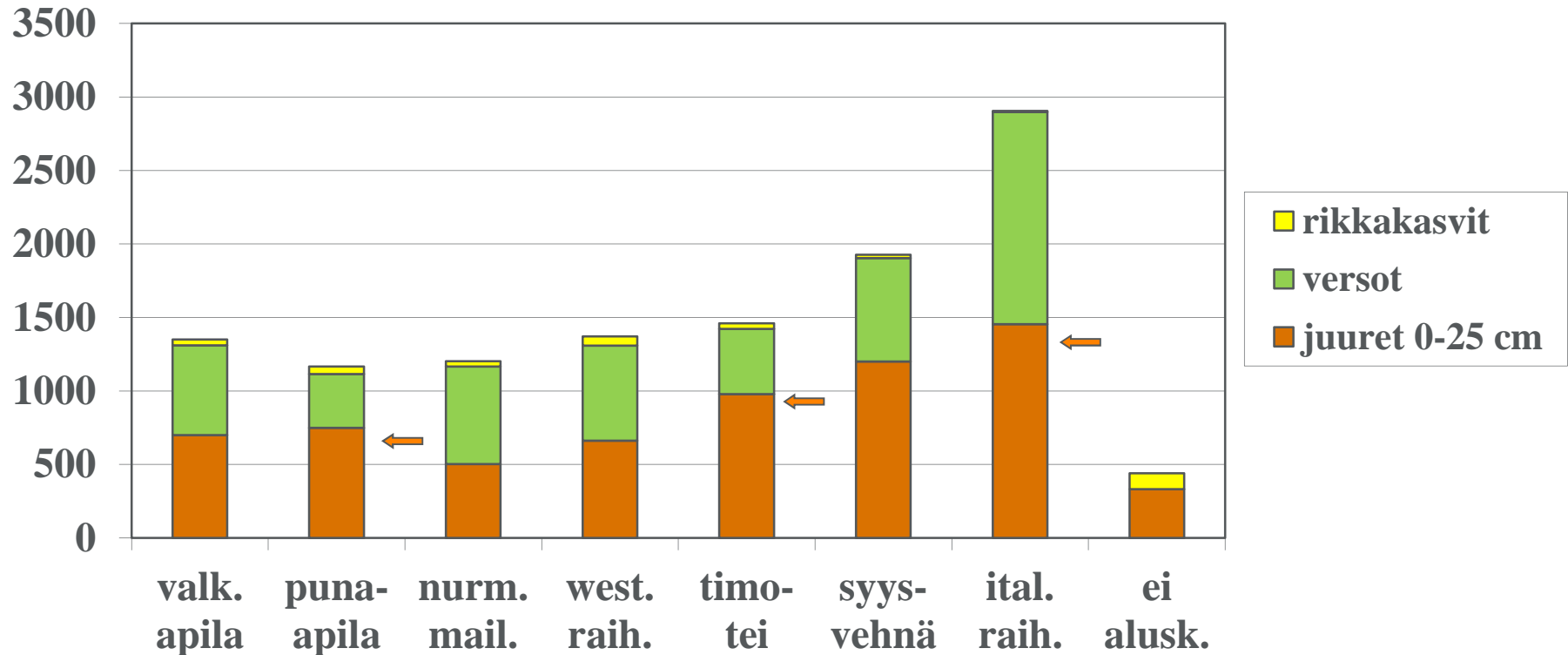
Kasvusto kuivaa maata:
muokkaus myöhäänkin

RaHa –hankkeen
viljelijät olivat tyytyväisiä
aluskasveihin

Aluskasvin biomassa ei ole suuri, mutta sillä on merkitystä

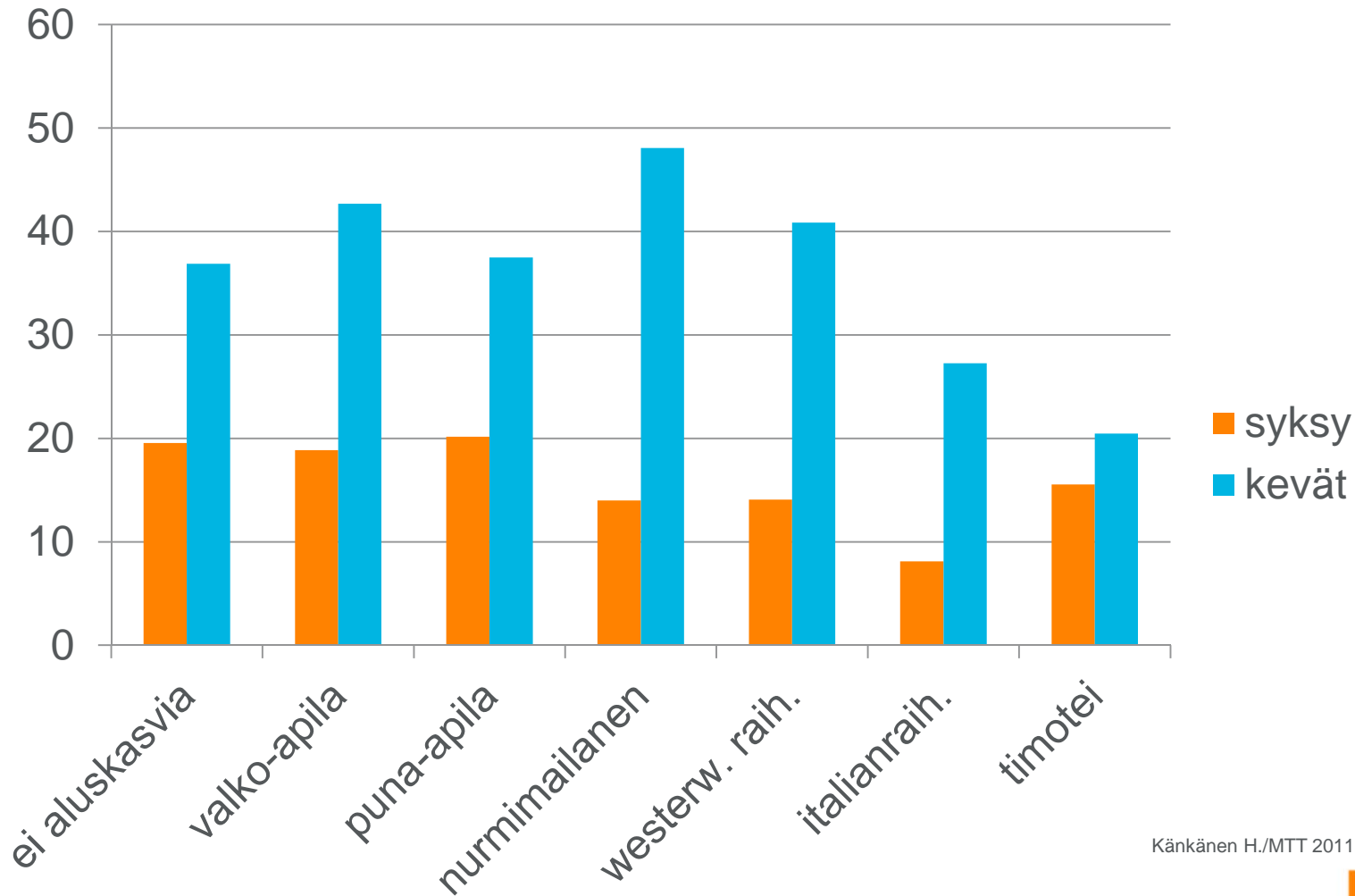
kg/ha kuiva-ainetta loppusyksyllä, vilja tavanomaisesti lannoitettu

Seokset ovat suositeltavia

Heinät estävät typen huuhtoutumista, apilatkaan eivät lisää sitä

Maan NO₃-N (kg/ha, 0-90 cm), Jokioinen

Siemenmäärät aluskasvien ”sisäänajossa”

Aluskasvi	kg/ha		
Valkoapila	2-6	Alimmat siemenmäärät edellyttävät hyviä oloja ja aiempaa kokemusta	
Puna-apila ja muut apilat	4-10		
Nurmimailanen	10-16		
Timotei	5-10	Kokeissa (kg/ha):	
Muut monivuotiset heinät	8-15		
Italianraiheinä	5-15	Siemen	Ohran sato
Timotei + italianraiheinä	4-6 + 5-8	20	- 500
Timotei + puna-apila	3-10 + 8-2 ^{a)}	10	- 200
Italianraiheinä + apila ^{b)}	5-10 + 8-2 ^{a)}		

a) Sitä heinävaltaisempi seos, mitä enemmän halutaan kerätä typpeä maasta.
Sitä apilavaltaisempi seos, mitä parempi typpilannoitusvaikutus halutaan.

b) Jos halutaan välttyä kevätkasvulta, valitaan yksivuotinen apilalaji.

Paras siemenmäärä ja –seos löytyy kokemuksen myötä.

Kylvöön on paljon vaihtoehtoja

Luotettava ja helppo:
Piensiemennaatikosta viljan kylvön yhteydessä

Kevyt multa
auttaa paljon

**Ei kannata sekoittaa
viljan siemeniin!**

Muita vaihtoehtoja:

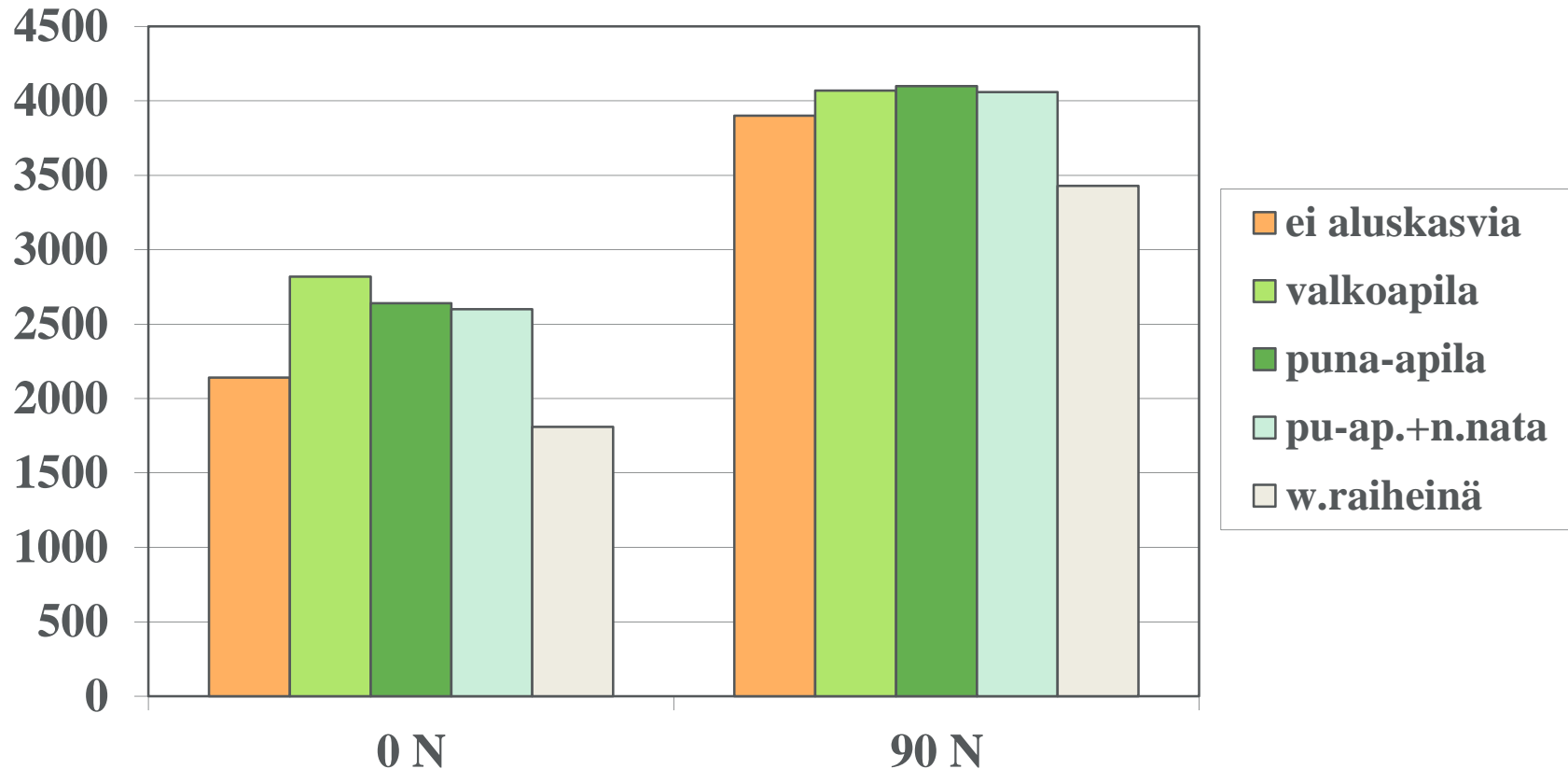
- Vantaiden kautta tai hajakylvönä viljan kylvön jälkeen
- Hajakylvö kasvustoon tai rikkakasviäestykseen liitettynä

Kerääjäkasvi pääkasvin korjuun jälkeen:

- Suorakylvö
- Sänkimuokkaus ja kylvö

Toistuva aluskasvi voi lisätä jyväsatoja

Jyväsato (kg/ha) käytettäessä 6 vuoden ajan aluskasveja

Italianraiheinä on sopivampi kuin westerwoldin raiheinä.

Heinistäkin vapautuu typpeä, kun niitä käytetään useiden vuosien ajan.

Palkokasvien jälkeen säästyvä lannoitetyyppiä

30

25

Rehunurmet

Palkoviljat

Seuraavan vuoden
väkilannoitesäästö
N kg/ha

Aluskasvit

Viherkesannot

20

70

0-50

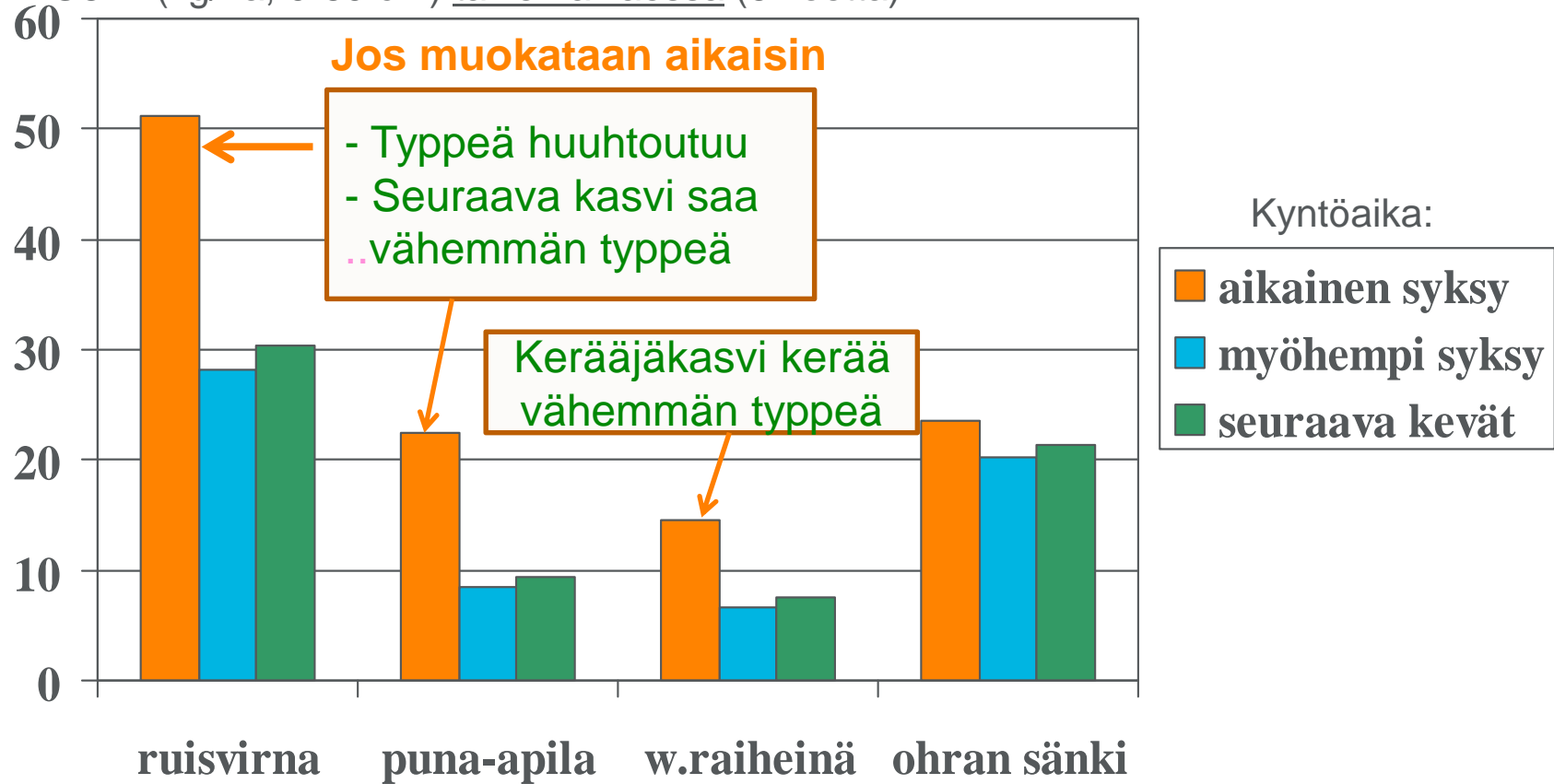
+20

Edellyttäen, että väkilannoitetyyppiä uskalletaan vähentää

Maahan muokkaamista viivyttämällä typpeä säästyy seuraaville kasveille

NO₃-N (kg/ha, 0-60 cm) talven alkaessa (6 koetta)

Alus- ja kerääjäkasvit eivät ole muusta tuotannosta pois, vaan parantavat sen edellytyksiä.

Palkokasvit pienentävät lannoitelaskua ja ilmastopäästöjä.

Kiitos!